

*Дехтяр М. М., канд.техн.наук, доцент,
головний спеціаліст відділу стратегічного планування і відновлення Дмитрівської сільської ради
Бучанського району Київської області
Бакуліч О. О., кандидат технічних наук,
професор кафедри менеджменту Національного транспортного університету
Бабенко В. В., канд.пед.наук, начальник відділу освіти,
культури, молоді, спорту та національно-патріотичного виховання Дмитрівської сільської ради
Бучанського району Київської області*

НАУКОВО-ПРОСВІТНИЦЬКА ПРОГРАМА З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТЕМАТИЧНИХ ЛЕКТОРІЇВ, ТРЕНІНГІВ, ВОРКШОПІВ З ПИТАНЬ ПОВОДЖЕННЯ З ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ ТА ПОВТОРНОГО ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА ТЕРИТОРІЇ ГРОМАД

Основною мотивацією при організації та проведенні тематичних лекторіїв, тренінгів, воркшопів з питань поводження з побутовими відходами та повторного їх використання на території громад є: бажання залишити нащадкам екосистему, придатну для здорового розвитку та життя. Питання безпечного, комфортного середовища постає кожного дня, враховуючи ситуацію з військовими діями, роботою промисловості та аграрного сектора. На жаль, рівень забруднення ґрунту, повітря, водних ресурсів викликає занепокоєння не тільки у фахівців, але і у пересічних громадян.

Засади сталого розвитку і їх втілення в життя дають можливість будувати майбутнє на міцному фундаменті. А, як всі ми знаємо, найбільш стійка фігура – трикутник. І вершинами трикутника мають бути Освіта-Бізнес-Громади. Саме розуміння цього стало відправною точкою для проєкту по розумному поводженню з побутовими відходами. Ідея народилась вже давно. Але інструменти, зв'язки та розуміння побудови стратегії сформувались тільки в 2024 році. Так, під час зустрічі 01.05.2024 р. в сільській раді Дмитрівської територіальної громади з сільським головою Тарасом Дідичем та завідувачкою кафедри екології та технологій захисту навколишнього середовища Національного транспортного університету, проф. Вікторією Хрутьбою сформувалась концепція взаємодії між університетом та сільською радою. 10 травня відбулось підписання меморандуму між Національним транспортним університетом та Дмитрівською територіальною громадою. Під час зустрічі обговорили важливість виховання молодшого покоління на засадах турботи про навколишнє середовище, важливості сортування побутових відходів. Адже діти є більш сприятливими до всього нового. І, хоча на території громади вже близько 10 років стоять контейнери для роздільного збирання побутових відходів, не всі мешканці дотримуються вимог. Часто, в контейнери для пластику викидають скляні пляшки або навпаки. Крім того, в Київській області працює лише один полігон твердих побутових відходів і він переповнений. Мало того, мешканці громади, економлячи на вивезенні управляючою компанією, іноді просто викидають сміття в лісах, полях, обабіч дороги. І тому просвітницька кампанія дуже важлива. І результату можна досягти лише при взаємодії між органами місцевого самоврядування, державної влади, освіти та бізнесу.

Після цього, 17.05.2025 р., разом з викладачами НТУ - поїздка в м. Житомир до Державного університету «Житомирська політехніка» на конференцію. На ній відбулись знайомства з представниками університетів, бізнесу, екологічних організацій; обговорення проблем, які виникають через неефективне поводження з побутовими відходами; пропозиції щодо можливостей їх повторної переробки та утилізації. Відправною точкою для реалізації задуму стала зустріч з начальником відділу освіти, культури, молоді, спорту та національно-патріотичного виховання Дмитрівської сільської ради Бучанського району Київської області Вікторією Бабенко 07.06.2024 р. На ній були обговорені напрямки реалізації проєкту в межах шкіл Дмитрівської сільської ради. Окреслені основні фокус-групи та теми, які потрібно довести до слухачів. На зустрічі з Вікторією Бабенко було обговорено план проведення заходів в Дмитрівському Академічному ліцеї "Перспектива" для директорів, учителів і учнів, який було реалізовано 14.06.2024 р. В ньому, в змішаному режимі, прийняли участь директори, вчителі, учні 3 шкіл, садочків громади. Всього в онлайн та офлайн режимах було присутньо близько 50 осіб. Дуже цікавий відеозурок по сортуванню твердих побутових відходів провела доц. Національного транспортного університету Юлія Хрутьба. Не тільки діти, але і дорослі захопились тематичною грою. Вона була дуже повчальною для всіх учасників. 17 червня відбулось спілкування М. Дехтяр з директором Дмитрівської управляючої компанії, яка займається вивезенням твердих побутових відходів на території Дмитрівської громади – Сабіною Данченко. Разом з нею провели бесіди з старостами сіл Петрушки та Личанка щодо залучення мешканців сіл до Проєкту. Паралельно проходило обговорення з головою сільської ради Тарасом Дідичем можливості встановлення контейнерів для сортування побутових відходів на територіях шкіл і дитячих садочків. І це було реалізовано протягом навчального року.

З вересня розпочався новий етап роботи – створення просвітницької мережі. За участі проф. Олени Бакуліч в он-лайн форматі до проєкту долучились представники Феодосівської, Гайворонської, Кагарлицької, Зазимської громад, Приазовського державного технічного університету, Харківського національного автомобільно-дорожнього університету.

30 вересня відбулась зустріч, присвячена обміну досвідом, практиками розробки і впровадження проєктів відновлення та розвитку українських громад «ДЕСІМЕНАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОЄКТІВ», на якому Вікторія Бабенко представила проєкт «Чиста громада»

Протягом жовтня-грудня 2024 року проходили обговорення графіку проведення заходів для громад, напрацювання матеріалів для івентів, формування, узгодження і підписання договору між Національним транспортним університетом та Дмитрівською сільською радою. Дехтяр Мариною був розроблений Проєкт науково-просвітницької програми з організації та проведення тематичних лекторіїв, тренінгів, воркшопів з питань поводження з побутовими відходами та повторного їх використання на території Дмитрівської територіальної громади – в очному режимі та ого трансляція в он-лайн режимі для інших громад. В проєкті розглядалось три напрямки реалізації:

1. Адміністративний
2. Навчально – методичний
3. Освітній

Всі вони були успішно реалізовані протягом лютого-червня 2025 року завдяки викладачам Національного транспортного університету – Вікторії Хрутьбі, Юлії Хрутьбі, Сергію Коломійцю та Олексію Коваленку.

Першим запланованим заходом став тренінг для директорів шкіл та вчителів в очному режимі – в Дмитрівському академічному ліцеї «Перспектива» з трансляцією через ZOOM. Також в ньому брала участь директор ДУК «Дмитроград» Сабіна Данченко. Завдяки цьому інформацію змогли побачити і почути в інших громадах Київщини, зацікавлених в покращенні ситуації з побутовими відходами. Спікерами зустрічі були викладачі кафедри Екології та технологій захисту навколишнього середовища з НТУ – завідувачка кафедри, професор Вікторія Хрутьба та доцент Сергій Коломієць. Їм асестував студент випускової кафедри Інформаційно-аналітичної діяльності та інформаційної безпеки – Дмитро Фещенко.

29.04 в рамках роботи WG2 проєкту TransLearnn відбувся онлайн-семінар на тему "Вступ до оцінки і моніторингу реалізації проєктів на прикладі планів управління побутовими відходами". Спікер - Олексій Коваленко, член координаційної ради Ініціативи "Партнерство "Відкритий Уряд" Україна, керівник ГО "Форум розвитку громадянського суспільства", міжнародний експерт Ради Європи.

В зустрічі взяли участь представники Гайворонської, Зазимської, Кагарлицької, Дмитрівської, Феодосіївської об'єднаних територіальних громад, науковці Національного транспортного університету, представники підприємств екологічного спрямування. 10.06.2025 відбувся семінар для вчителів з методики подання учням інформації щодо розумного поводження з побутовими відходами. Семінар було проведено для вчителів шкіл Дмитрівської, Гайворонської, Великодолинської, Кагарлицької та Зазимської громад. Спікер - Сергій Коломієць та Юлія Хрутьба. Вони дали потужні інструменти, які можуть зацікавити дітей, для впровадження в освітній процес шкіл громад.

2 червня у Дмитрівському академічному ліцеї «Перспектива» було проведено популяризаційні ігри по розумному поводженню з побутовими відходами. До заходу були долучені учні Хашуватського ліцею Гайворонської громади та Великодолинської громади в он-лайн режимі. В спортивній залі зібрались більше 80 учнів у віці від 7 до 12 років, вчителі, методисти. Викладачі – Юлія Хрутьба та Роксолана Лисак – разом зі студентами Національного транспортного університету долучилися до фінальних заходів. Це студенти освітніх програм Екологія (ОПП "Екологія"), Технології захисту навколишнього середовища (ОПП "Екологічна інженерія автотранспортної діяльності") та Інформаційна, бібліотечна та архівна справа (ОПП "Управління інформаційно-аналітичною діяльністю та комунікації з громадськістю"). В он-лайн режимі приєдналися ще близько 20 учнів.

Учні шпитеківського академічного ліцею «Скіф», надихнулись проведеною Юлією Хрутьбою грою і, за підтримки заступника директора з виховної роботи Інною Халматовою та вчителя праці вирішили взяти участь в конкурсі, про який розповім пізніше. 09.01.2025 учні Шпитеківського академічного ліцею "Скіф" Дмитрівської сільської ради Бучанського району Київської області, виграли грант на 5000\$ для впровадження програми по сортуванню сміття на території с. Шпитеки. Під час виступу вони зазначили, що їх надихнуло на розробку проєкту тренінг в червні 2024 року, організований в рамках проєкту TransLearn. На отримані кошти вони купили 3д принтер та апарат для виготовлення філаменту – матеріалу з пластику, за допомогою якого друкують на 3-д принтері. Біля школи поставили спеціальний контейнер для збору цілих пластикових пляшок.

Вони виготовляють 3-літрові екобаки для сміття та різні іграшки – антистреси, які дарують воїнам в шпиталях та дітям в зонах, наближених до територій бойових дій. Також вони створили сторінку проєкту в Instagram, на якій реалізують свою продукцію. Виходячи з вищенаведеного – можна зазначити, що розроблений проєкт і реалізований за сприяння учасників проєкту TransLearn досяг великого успіху. Завдяки йому на територіях громад проведено багато заходів, до яких залучені сотні учасників. Почалась розбудова освітньої мережі. Проєкт потребує подальшого розвитку та підтримки від усіх зацікавлених сторін. Адже розумне сортування побутових відходів, повторне використання пластику, скла, паперу та ін. призводить до зменшення навантаження на екосферу і покращує умови життя.